

# Månadens porträtt – Eva Jonsson

Nu börjar en ny porträttserie som skrivs av Evelyn Pesikan på ideell basis. Evelyn är frilansande medicinskribent som har skrivit om cancer i mer än 35 år. Hon kommer att spegla verksamheten genom att möta cancerberörda människor som valt att hämta kraft på Stockholms nya kraftcenter – Kraftens hus Stockholm. Eva Jonsson är först ut.



När Kraftens hus Stockholm öppnade dörrarna den 4 april var Eva allra först på plats. Kanske kan man säga att hon nästan hängde på låset för efter ett tråkigt läkarbesked dagarna innan var hennes behov av stöd, spontanpratfika med människor som förstår – och ett härligt yogapass – extra stort.

Eva är i 50-årsåldern och arbetar som förskollärare i södra Stockholm. Av en ren slump råkade hon se ett inslag om invigningen av Kraftens hus på SVT:s lokala nyheter den 28 mars.

– Jag blev så inspirerad av att höra Johanna Ström berätta om verksamheten och kände att det var precis vad jag behövde, säger Eva, som skyndade sig till den andra invigningsdagen och där och då bestämde sig för att delta på yogapasset veckan därpå.

Tvåbarnsmamman Eva är en sprudlande energisk, öppen, varm och pratglad person trots att hon har några svåra år bakom sig – och just nu befinner sig i en ny, svår och oviss period.

– Hösten 2019 började jag plötsligt se sämre på höger öga. Jag trodde att det bara handlade om att byta glasögon och gick till optikern. Att det skulle kunna vara något farligt hade jag inte kunnat föreställa mig.

Men innan dagen var slut, efter akutbesök på ögonkliniken på S:t Eriks sjukhus, hade Eva fått beskedet att hon hade en tumör i ögat, ett malignt melanom. Från att ha lämnat hemmet på morgonen och intet ont anande inställt sig hos optikern var hon nu en cancerpatient.

– Jag var så chockad att jag först inte fattade vad ögondoktorn menade. På väg ut sa jag högt i väntrummet: "Jag har en tumör i ögat", och blev tröstad både av en äldre dam på plats och taxichauffören på väg hem. Att detta hände på en enda dag och att jag var helt ensam när jag fick cancerbeskedet försatte mig i ett chocktillstånd som det tog tid att ta sig ur, berättar Eva som fick en effektiv behandling och idag bara ser lite sämre på det drabbade ögat.

Hon gick på regelbundna kontroller och gjorde flera ultraljud på levern för att säkerställa att cancer inte hade spridit sig.

Under de kommande dryga tre åren levde hon som vanligt, hon kände sig frisk, såg sig inte alls som en cancerpatient och hon fick allt stöd hon behövde från sin familj och sina vänner och arbetskamrater. Livet rullade på.

Men i början av det här året fick hon plötsligt ont i magen.

– Min gallblåsa var inflammerad och jag blev inlagd på KS. I samband med röntgenundersökningar av levern och gallan upptäckte de av en slump förändringar på lungorna – det var ett så kallat bifynd, de letade inte alls efter något i lungorna. När jag blev inkallad till för mig helt okänd doktor för samtal förstod jag att det var allvarligt. Och precis som vid min ögon diagnos var jag helt ensam, och nästan lika oförberedd, när doktorn, närmast i förbifarten, meddelade att jag hade metastaser i lungorna. När han såg min chockade min sa han förvånat: Visste du inte det??

– Men hur sjutton skulle jag kunna ha vetat det när jag låg inne för en annan orsak, säger Eva och fortsätter:

– Då grät jag hejdlöst men i efterhand har jag varit arg över detta plumpa beteende. Ingen ska behöva få så svåra besked på ett sådant sätt.

Bara några dagar efter diagnosen bestämde sig Eva för att skriva ett brev till sina arbetskamrater där hon berättade att hon denna gång var allvarligt sjuk och vädjade om att slippa svara på upprepade frågor om hur hon mår.

– Jag bad dem helt enkelt att vara som vanligt med mig för att jag skulle kunna koncentrera mig på att arbeta med barnen.

Alla har respekterat hennes önskan och hon känner idag att det var ett klokt och bra initiativ, att hon tog kommandot över sin situation. Än så länge vet läkarna inte riktigt vilken behandling som kan fungera. Hon har anmält sig till en forskningsstudie och har fått en kontaktsjuksköterska.

– Jag har fått bra stöd och hjälp men det är så mycket väntan hela tiden, allt tar sådan tid. Väntan på provsvar, mer än en månads väntan på lungpunktion och ingen samordning alls mellan olika instanser. Allt detta är jobbigt för en person som jag som har så bråttom med allt.

Hennes liv har förändrats sedan hon fick sitt andra svåra besked – men inte bara till det sämre.

– Jag har faktiskt helt oväntat fått flera nya, helt fantastiska vänner. Genom en fråga om döden på Instagram svarade en kvinna på min kommentar och sedan dess har vi på tio dagar blivit nära vänner trots att vi aldrig setts eller pratat med varandra, samt skickat 250 meddelanden till varandra om livet, våra sjukdomar, intressen, knasiga skämt, vackra bilder och citat för att glädja och stärka varandra. Mycket vardagliga tankar och händelser. Vi har blivit två "dödspolare" i 50-årsåldern som skriver en godmorgonhälsning och en godnatthälsning, varje dag. Vilken lycka, att det ens är möjligt att komma så nära en annan människa på bara tio dagar, utbrister Eva med förundran.

Till skillnad från tiden efter ögonsjukdomen kände hon den här gången ett behov av annat stöd.

– Jag letade efter ett ställe att kunna gå till, sökte bland patientföreningar men då det inte var klart med vilken cancer jag har var det svårt att hitta rätt, säger hon och berättar om hur hon rent slumpmässigt fick information om Kraftens Hus när hon tittade på nyheterna den 28 mars.

– Johanna Ström berättade så inspirerande om den här nya mötesplatsen så nästa dag åkte jag in på invigningen. På vinst och förlust, jag visste ju inte alls hur det skulle vara. Men vilken känsla det var att komma hit, vilket välkommande!



– Jag kände mig hemma direkt. Alla var där på samma villkor. Ingen rädsla för kampen mot cancer och samtidigt inga "offerkoftor", förklarar Eva som anmälde sig till yogapasset på premiärdagen en knapp vecka senare och stannade kvar på spontan fika och pratstund efteråt.

Sedan dess har hon varit tillbaka flera gånger, nyligen bland annat på en promenad i Kungsträdgården med ett gäng från Kraftens hus Sjuhärad, för att beundra de vackra körsbärsblommorna. Hon är full av lovord över verksamheten och uppmanar andra cancerberörda att besöka Kraftens hus.

– Som det står utanför dörren: " Ingen ska behöva vara ensam med sin cancer". Här får du vara glad, ledsen, orolig eller arg, ingen dömer dig. Det finns fika, promenader, skapande, yoga eller bara hänga i soffan och inte säga nånting.

– För mig är detta en plats att vara på för att orka kämpa.

Av Evelyn Peskan